

# Vanhus- ja vammaisneuvoston aloite vanhusasiavaltuutetun suosituksesta ikäystävällisten kuntien rakentamisesta

KHALL § 105

## Valmistelija

Hallintojohtaja Anniina Niemelä, 040 688 4499,  
[anniina.niemela@suomussalmi.fi](mailto:anniina.niemela@suomussalmi.fi)

Suomussalmen vanhus- ja vammaisneuvosto on toimittanut seuraavan aloitteen Suomussalmen kunnalle.

## ”ALOITE SUOMUSSALMEN KUNNALLE

Vanhus- ja vammaisneuvosto tekee aloitteen Suomussalmen kunnalle vanhusasiavaltuutetun suosituksesta ikäystävällisten kuntien rakentamisesta. Vanhusasiavaltuutettu suosittelee kunnille seuraavia toimia:

- Iäkkäiden digitaidot parempaan kuntoon kuntien koordinoiman digituen avulla.
- Ilman digitaalisia taitoja oleville riittävästi kasvokkaisia ja puhelinpalveluja sekä tietoa muutoin kuin sähköisesti.
- Esteettömät asuinympäristöt, saavutettavat palvelut ja toimiva julkinen liikenne kaikkien asukkaiden ulottuville.
- Hyvinvointia ja toimintakykyä tukevat palvelut ja ympäristöt kaikkien iäkkäiden ulottuville.
- Iäkkäille kuntalaisille toimivat mahdollisuudet osallistua yhteisiin asioihin. Vanhusneuvostoille tosiasialliset vaikuttamismahdollisuudet.

Vanhusneuvosto toivoo Suomussalmen kunnan ottavan vanhusasiavaltuutetun suositukset tarkasteltavaksi ja tekävän tarvittavia parannuksia.

Suomussalmella 12.3.2025  
Suomussalmen vanhus- ja vammaisneuvosto”

## Kunnanjohtajan esitys

Kunnanhallitus lähettää aloitteen johtoryhmälle valmisteltavaksi.

## Päätös

Esitys hyväksyttiin.

## Toimeksi Tiedoksi

johtoryhmä  
vanhus- ja vammaisneuvosto

2129/00.04.03/2025

KHALL 16.12.2025

## Valmistelija

Kunnanjohtaja Erno Heikkinen, 044 777 3344,  
[erno.heikkinen@suomussalmi.fi](mailto:erno.heikkinen@suomussalmi.fi)

## Vastaus Suomussalmen vanhus- ja vammaisneuvoston aloitteeseen

Vanhus- ja vammaisneuvosto on tehnyt aloitteen vanhusasiavaltuutetun suosituksesta ikäystävällisten kuntien rakentamisesta. Vanhus- ja

vammaisneuvosto on toivonut vanhusasiavaltuutetun toimenpidesuosittelujen tarkastelua ja parannusten tekemistä niiden perusteella. Suomussalmen kunnanhallitus on 8.4.2025 kokouksen § 105 päätöksellään lähettänyt aloitteen vastauksen valmisteltavaksi kunnan johtoryhmälle.

Vanhusasiavaltuutetun nostamat suositukset on kunnan toiminnassa huomioitu poikkihallinnollisesti seuraavin toimenpitein:

### **Iäkkäiden digitaidot parempaan kuntoon kuntien koordinoiman digituen avulla.**

- Kirjastojen digiopastus tarjoaa apua tietokoneen, mobiililaitteiden ja verkkopalveluiden peruskäytössä. Kirjastossa neuvotaan sähköisessä asioinnissa ja tiedonhaussa. Palveluun ei kuulu laitteiden korjausta.
- Kianta-Opisto on järjestänyt vuosittain opetusta perusdigitaalisiin sekä luentoja tulevasta digikehityksestä ja tämä tarjonta jatkuu yhä.
- Etäjumppaan osallistuvista kylistä sivistyspalveluiden IT-asiantuntijat ovat kouluttaneet kyliltä "koneenkäyttäjät", jotka osaavat avata Teamsin, jonka kautta jumppa tulee. Läppärit tulevat Kianta-Opistolta ja jumpan alussa IT-asiantuntija on langoilla sen aikaa, että kaikki pääsevät langoille.
- Kianta-Opisto on toteuttanut vuodesta 2018 etäjumppaa kylille ja viime vuosina tarjonta on laajentunut kotiin reaaliaikaisesti ja osaan voi osallistua myös jälkitallenteina.
- Kulttuuripalvelut tukevat iäkkäiden digitaalisten taitojen vahvistamista tarjoamalla sisältöjä, jotka ovat saavutettavissa myös etänä. Esimerkiksi vuosittainen Raate-keskustelutapahtuma striimataan ja tallennetaan kunnan YouTube-kanavalle.

### **Ilman digitaalisia taitoja oleville riittävästi kasvokkaisia ja puhelinpalveluja sekä tietoa muutoin kuin sähköisesti.**

- Kirjastossa on laajat palveluajat ja kirjastoauto kiertää koko kunnan alueella arkipäivisin.
- Erityisliikunnanohjaaja ja liikuntasihteeri käyvät yhdistyksissä ja järjestöissä puhumassa kunnan liikuntatarjonnasta sekä hyvinvointiin (liikunta, uni ja ravitsemus) liittyvistä asioista.
- Ilman digitaalisia taitoja olevat voivat osallistua kulttuuritapahtumiin soittamalla asiakaspalveluun tai asioimalla paikan päällä toimistolla tai tapahtumien yhteydessä: liput ja tiedot ovat saatavilla myös ilman sähköisiä välineitä.
- Kianta-Opiston toimisto palvelee kunnan virastotalon palveluaikoina (ma-to klo 9-15). Palvelu on saavutettavaa sekä puhelimitse että esteettömästi paikan päällä.
- Yksityisteiden talvi- ja kesäkunnossapidon hakemuksia voi jättää myös paperille käsin kirjoitettuna.

### **Esteettömät asuinympäristöt, saavutettavat palvelut ja toimiva julkinen liikenne kaikkien asukkaiden ulottuville.**

- Omatoimikirjasto on avoinna päivittäin klo 7-21.
- Kotimaiset digisanomalehdet ovat luettavissa kirjaston tiloissa Pohjoisen eKirjaston kautta.
- Valtakunnallisen eKirjaston e-kirjat, äänikirjat ja digilehdet kuntalaisten saatavilla.
- Kainuun kirjastojen kokoelmat varattavissa maksutta.
- Kylpylän kaikki tilat ovat esteettömiä (allasosasto, saunat, pukuhuoneet, kuntosali, oranssisali) sekä ulkokuntosali on myös esteetön.
- Liikuntahalliin on remontin yhteydessä asennettu invahissi sekä pukuhuoneiden WC:t on saneerattu apuvälinettä käyttäville esim. rollaattori ja pyörätuoli.
- Ulkokuntosalin valaistusta on parannettu.
- Kianta-Opiston tavoitteena on palvella lähellä asiakasta. Kianta-Opisto toimii 36 eri tilassa ympäri kuntaa. Opetustilat on pyritty valitsemaan

esteettöminä (esim. Alvarissa omia opetustiloja), mutta kaikissa tiloissa se ei valitettavasti ole mahdollista.

- Kianta-Opiston palvelumaksut ovat hyvin kohtuullisia. Toimintaan on kehitetty kausikortti ja jumppapassi, jotka avaavat mahdollisuuksia käyttää palveluja maksimaalisesti ja edullisesti. Käytössä on Kaikukortti, jolla voi osallistua yhdelle kurssille lukukauden ajan. Opiskelijoille ilmaiset opintosetelikurssit järjestetään vuosittain erityisryhmien osaamistarpeet huomioiden.
- Esteettömyyssuunnitelma on valmistunut lokakuussa 2021, johon liittyen tehtiin esteettömyyskartoitus saman vuoden kesäkuussa. Kartoituksen pohjalta saatuja tietoja pyritään huomioimaan rakentamis- ja kunnossapitohankkeissa sekä -tehtävissä.
- Ikäihmisten esteetön asuminen on huomioitu myös asemakaavahankkeissa. Hyvänä esimerkkinä on Ämmänsaaren terveyskeskuksen alueen asemakaavan muutos, joka hyväksyttiin valtuustossa 30.10.2023.

### **Hyvinvointia ja toimintakykyä tukevat palvelut ja ympäristöt kaikkien iäkkäiden ulottuville.**

- Kirjastoauto Ranstakka on varustettu invahissillä. Kirjastoauto on suunniteltu toimimaan alustana muillekin palveluille (nettiyhteys, kopiokone, tulostin, infonäyttö, elokuvien katselu, ohjaamo vastaanottotilana).
- Kirjaston kotipalvelu toimittaa lainat asiakkaan kotiin. Palvelu on suunnattu henkilöille, jotka eivät itse pääse asioimaan kirjastossa.
- Liikuntaryhmiä suunnitellessa otetaan huomioon liikuntatilan esteettömyys kohderyhmälle soveltuvaksi.
- Erityisliikunnanohjaajan ohjaamat ryhmät on jaoteltu erikuntoisille ikääntyville (hyväkuntoisesta heihin, joilla toimintakyky on jo heikentynyt).
- Kuntamme on mukana Ikäinstituutin Voimaa Vanhuuteen -ohjelmassa yhdessä muiden Kainuun kuntien sekä hyvinvointialueen kanssa 2025-2027.
- Etäjumppa 1x/vko Näljänkään, Juntusrantaan ja Moisiovaaraan
- Liikuntapalvelut yhdessä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä järjestöjen suunnittelemassa Vanhustenviikon ja Ikiliikkujaviikon tapahtumia.
- Kirjastoauto palvelee teema-autona loppuvuodesta 2x kyläkiertueen merkeissä. Aiheena kodin vaarapaikat sekä ravinnon ja liikunnan merkitys. Kiertueella mukana fysioterapeutti Miisa Lampo. Tämä on yhdessä Voimaa Vanhuuteen -ohjelman ja vava:n osallistuvan budjetoinnin kanssa.
- Teimme oppaan ulkokuntosaliharjoittelusta vasta-alkajille ja ikääntyneille.
- Patokosken reitistä on tehty esteetön, johon tehdään talvella ikäihmisille soveltuva latu.
- Aurinkolatu tehdään olosuhteiden niin salliessa Kiantajärvelle.
- Emäjoen kevyen liikenteen silta otettiin käyttöön elokuussa 2023. Yhteys Emäjoen yli mahdollistaa esteettömän liikkumisen vuodenajasta riippumatta. Saman kesän aikana oli myös Rantaraitin kehittämishanke, jolloin raitille lisättiin kiinteitä penkkejä sekä rakennettiin valaistus.
- Ikääntyville kehitysvammaisille on jumpparyhmä 1 krt/vko. Yhteistyössä kehitysvammahuollon kanssa ja Kianta-Opiston kanssa.
- Kianta-Opisto tarjoaa palveluja kaikenikäisille, mutta 60 % palvelun käyttäjistä on ikäihmisiä. Vuosittain Kianta-Opiston ohjelmassa on noin 250 erilaista kurssia yhteiskunnallisissa aineissa, musiikissa, kielissä, taideaineissa ja liikunnassa. Erityisesti ikäihmisille suunnattuja kursseja on tarjolla päivällä 29 % tarjonnasta.
- Kianta-Opisto on tarjonnut Jyväskylän ikäihmisten yliopiston verkkoluentosarjojen helmet Suomussalmella. Keväällä 2026 tarjoamme yleisluentosarjan ja Terveys, hyvinvointi ja

ympäristöluentosarjan kokonaisuudessa keskiviikkoisin klo 14–16, Suomussalmen kirjastossa.

- Kesäteatterialueen kunnostus (2025): Liuskoituksia parannettu, invapysäköinti luotu ja kulkureitti muutettu esteettömäksi: turvallinen ja helppo pääsy kesäteatterin tapahtumiin.
- Teatteri Retikka ja muut kulttuuritilat ovat esteettömiä, mahdollistaen osallistumisen myös liikuntarajoitteisille.
- Konsertteja, työpajoja ja esityksiä viedään palvelutaloihin. Kulttuuri tulee lähelle arkea.
- Tapahtumista viestitään selkeästi ja saavutettavasti eri kanavissa (kuten paikallislehdet ja tapahtumajulisteet keskeisillä asiointipisteillä).

**lääkkäille kuntalaisille toimivat mahdollisuudet osallistua yhteisiin asioihin. Vanhusneuvostolle tosiasialliset vaikuttamismahdollisuudet.**

- Kylpylässä, pääkirjastossa ja kirjastoautossa voi vastata sähköisiin kuntalaiskyselyihin ja palauttaa vastauksen myös paperilla.
- lääkkäille kuntalaisille tarjotaan toimivia mahdollisuuksia osallistua yhteisiin asioihin muun muassa kulttuuri-iltojen ja asiakaskyselyjen kautta, ja jatkossa kyselyyn voi vastata myös kirjastossa paperilomakkeella.
- Kurssiehdotuksia voi tehdä paperilla tai soittamalla ja sähköinen lomake on Kianta-Opiston internetsivuilla.
- Kurssipalautetta voi antaa suoraan opettajalle, hallintohenkilöstölle sekä sähköpostilla. Kurssikohtaisia palautteita kerätään vuosittain otannalla, osa opettajista kerää palautteen jokaiselta kurssiltansa.
- Kianta-Opisto tekee asiakaskyselyn noin neljän vuoden välein kaikille kuntalaisille.
- Vanhus- ja vammaisneuvostolle on järjestetty tilaisuuksia mm. Uuden terveysaseman rakentamiseen liittyen tammikuussa 2023.
- Suomussalmen liikenneturvallisuustyöryhmässä on edustaja vanhus- ja vammaisneuvostosta.
- Vanhus- ja vammaisneuvostolla on käytettävissään määrärahoja sekä erillinen mahdollisuus hakea rahoitusta kouluttautumiseen.
- Vanhus- ja vammaisneuvoston, viranhaltijoiden sekä kunnanhallituksen välillä on säännöllistä dialogia ja hyvää yhteistyötä vaalitaan.

**Kunnanjohtajan  
esitys**

Kunnanhallitus hyväksyy johtoryhmän antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen.

**Päätös**

\_\_\_\_\_

**Toimeksi  
Tiedoksi**

vanhus- ja vammaisneuvosto, valtuusto maaliskuu/2026

\_\_\_\_\_